

Shrnutí zásadních důsledků nové právní úpravy právních poměrů a odměňování členů zastupitelstev obcí

Jedná se o základní zjednodušené informace spojené s novým systémem odměňování. **Podrobnosti lze nalézt v Metodickém doporučení č. 5.4.** Aktuální informace budou rovněž zveřejňovány na stránkách www.mvcr.cz/odk.

Poznamenáváme, že právní úprava pro kraje a hlavní město Prahu platí obdobně.

Nejzásadnější změny a informace:

- 1) Rozhodující datum pro aplikaci nové právní úpravy: **1. leden 2018**. **Stávající nařízení vlády č. 37/2003 Sb. se k 1. lednu 2018 zrušuje.**
Aplikuje se nové nařízení vlády č. 318/2017 Sb.
  - 2) Veškeré rozhodování o záležitostech týkajících se právních poměrů a odměňování členů zastupitelstev obcí náleží už jen **do vyhrazené působnosti zastupitelstva obce**. Na jiné orgány obce nelze delegovat.
  - 3) Zákon nově stanovil **11 velikostních kategorií obcí, 3 kategorie krajů a HMP závazných i pro konstrukci prováděcího nařízení vlády** (NV č. 318/2017 Sb.).
  - 4) **Konkrétní výše odměn za měsíc** pro uvolněné členy zastupitelstva obce a maximálních odměn pro neuvolněné členy zastupitelstva obce **jsou stanoveny v příloze nařízení vlády** č. 318/2017 Sb., a to vždy **konkrétní výslednou částkou** (v průsečíku příslušného řádku dle „velikostní kategorie obce“ a příslušného sloupce vyhrazeného určité konkrétní funkci resp. skupině funkcí).
  - 5) Pro zařazení obce do příslušné velikostní kategorie z hlediska odměňování členů jejího zastupitelstva je **rozhodující počet obyvatel obce** (vč. cizinců), **kteří byli hlášeni v obci k trvalému pobytu k 1. lednu kalendářního roku v roce voleb**, a to po celé funkční období jednoho zastupitelstva (s výjimkou případu, že by se počet obyvatel dané obce zvýšil či snížil o 20 %). Počet obyvatel bude čerpán z ISEO (Informační systém evidence obyvatel) a CIS (Cizinecký informační systém).
- Poznámka: Většina stávajících zastupitelstev obcí byla zvolena ve volbách v říjnu roku 2014, a tedy pro jejich zařazení do velikostní kategorie k 1. lednu 2018 bude rozhodující počet obyvatel k 1. lednu 2014.*
- 6) **Základní systém odměňování uvolněných členů zastupitelstva obce se v zásadě nezmění.** Při výkonu více funkcí, stejně jako dosud, jim náleží jedna odměna, a to za funkci, za kterou náleží odměna nejvyšší. Uvolněným starostům, místostarostům a členům rady v obcích typu III., II. nebo jen s matričním či stavebním úřadem se odměna v souvislosti s výkonem státní správy už dále (jako dosud o 2 000 až 3 000 Kč) nezvyšuje.
  - 7) **Od 1. ledna 2018 začne obec vyplácet uvolněným členům zastupitelstva** (automaticky ze zákona, aniž by o tom zastupitelstvo obce rozhodovalo) **odměnu za měsíc podle nové právní úpravy.**
  - 8) **Od 1. ledna 2018 náleží neuvolněnému starostovi měsíční odměna automaticky v minimální zákonem stanovené výši** (ve výši 0,3násobku měsíční odměny, která by v dané obci náležela uvolněnému starostovi, tj. neuvolněnému starostovi v obci 1. vel. kategorie 10 950 Kč, 2. vel. kategorie 12 297 Kč, 3. vel. kategorie 13 786 Kč atd.).

Zastupitelstvo může rozhodnout o navýšení měsíční odměny pro neuvolněného starostu až do výše maximální částky uvedené v nařízení vlády č. 318/2017 Sb. (tj. až do výše 0,6násobku měsíční odměny, která by v dané obci náležela uvolněnému starostovi).

- 9) Stanovovat odměny za měsíc neuvolněným členům zastupitelstva je nadále vyhrazeno zastupitelstvu obce. V usnesení zastupitelstvo obce stanoví **výši odměn za měsíc, a to částkou v celých korunách**, přitom **může** přihlídnout k plnění individuálních úkolů, které jednotlivým členům uložilo, a **předem stanoveným způsobem** k jejich účasti na jednání orgánů, jejichž jsou členy.

Odměny nelze stanovit se zpětnou platností a související usnesení pozbývá platnosti uplynutím volebního období zastupitelstva, které odměnu stanovilo.

- 10) Pokud neuvolněný člen zastupitelstva vykonává souběžně více funkcí, lze mu poskytovat od 1. ledna 2018 **souhrnnou odměnu, avšak maximálně jen za 3 souběžně vykonávané funkce**, a to za:

- člena rady,
- předsedy výboru, komise nebo zvláštního orgánu,
- člena výboru, komise nebo zvláštního orgánu.

Jiné funkce (starosta, místostarosta, řadový člen zastupitelstva) do souhrnu nelze zahrnout. Nelze tedy již sčítat odměny za výkon funkce „řadového“ člena zastupitelstva s jakoukoli další funkcí (všechny částky odměn v příloze nařízení vlády už s tím počítají). Stejně tak nelze sčítat odměnu za výkon funkce starosty či místostarosty s jakoukoli jinou funkcí.

Pokud zastupitelstvo obce o poskytování souhrnné odměny výslovně nerozhodne, i neuvolněným členům zastupitelstva se bude poskytovat jen jedna odměna, a to odměna za funkci, za níž zastupitelstvo obce stanovilo odměnu nejvyšší. Aplikuje se již od 1. ledna 2018.

- 11) Od 1. ledna 2018 (ne dříve) bude možné poskytnout členovi zastupitelstva obce **mimořádnou odměnu** – za splnění mimořádných nebo zvlášť významných úkolů, a v souhrnu za rok v zákonem omezené výši. Pro projednání a schválení odměn zákon stanovuje **speciální procedurální podmínky**.
- 12) Zákon zavádí jednotnou úpravu **odchodného a podmínky nároku**, resp. výplaty odchodného pro případ zániku mandátu, odvolání z funkce či vzdání se funkce v průběhu volebního období i po volbách. Vždy pro stejnou dotčenou skupinu (**neuvolněný starosta a místostarosta a všichni uvolnění**) v maximální výši až **1 + až 3 dosavadní měsíční odměny dle počtu celých let ve funkci**. Odchodné při odvolání/vzdání se funkce lze proplatit ve funkčním období jen jednou.
- 13) Nová právní úprava už nezná „odměnu při skončení funkčního období“ **s výjimkou přechodného ustanovení** – neuvolněnému starostovi obce a všem uvolněným členům zastupitelstva obce, kteří byli zvoleni do funkcí přede dnem nabytí účinnosti předmětné novely zákona o obcích (zákon č. 99/2017 Sb.), tj. před 1. lednem 2018, náleží odměna při skončení funkčního období (po volbách) dle dosavadní právní úpravy (tj. dle právního stavu v roce 2017 až **1 + 5** odměny za měsíc, kterou bude mít ke dni voleb). **Bude se aplikovat jen po prvních volbách do zastupitelstva obce po účinnosti zákona, tedy až na výjimky po volbách v roce 2018.**
- 14) Právní úprava pro období od 1. ledna 2018 zachovává nárok na dovolenou ve výši 5 týdnů za kalendářní rok, **ale jen 25 dní bude možné čerpat v pondělí až pátek**. V průběhu funkčního období bude možné nárok na dovolenou jen čerpat. Proplatit nevyčerpanou dovolenou bude možné výlučně jen v návaznosti na ukončení výkonu uvolněné funkce v rozsahu zbývajících dovolené v roce ukončení funkce.
- 15) **Dovolenou za rok 2017 nelze v roce 2017 proplatit** (proplatit lze jen nárok za 2016 a starší). Nevyčerpaný nárok z roku 2017 se převede do roku 2018, ale podle nové právní úpravy už bude možné jen ho vyčerpat; proplatit ho nová právní úprava neumožňuje.

- 16) Od 1. ledna 2018 patří mezi povinnosti obecního úřadu vést evidenci dovolené členů zastupitelstva obce. Člen zastupitelstva obce oznamuje **předem čerpání dovolené** obecnímu úřadu **prostřednictvím starosty**. Dále **starosta** podle nové právní úpravy **určuje písemně před zahájením pracovní cesty členům zastupitelstva obce podmínky jejich pracovní cesty**, nestanovilo-li zastupitelstvo obce v pravidlech pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce jinak.

Poznámka: Toto opatření je účelově směřováno především k ochraně zájmů členů zastupitelstva obce na straně jedné a obce na straně druhé pro případ event. úrazu, těžkého ublížení na zdraví či jiné škody, kterou může člen zastupitelstva obce na kterékoliv pracovní cestě utrpět – tedy ke zpětnému prokázání, že ji utrpěl po dobu výkonu funkce, nebo naopak po dobu jeho dovolené.

- 17) Zákon nově obsahuje **taxativní výčet dalších možných plnění**, která lze z peněžního fondu nebo z rozpočtu obce členům zastupitelstva poskytnout, a to **za obdobných podmínek a v obdobné výši jako zaměstnancům obce**:

Pro uvolněné i neuvolněné:

- příspěvek na úhradu zvýšených nákladů na úpravu zevnějšku, jde-li o **oddávající** nebo členy zastupitelstva obce **zastupující obec na veřejných občanských obřadech**,
- příspěvek na podporu vzdělávání v souvislosti s výkonem funkce člena zastupitelstva obce,
- odměnu při významném životním výročí,
- příspěvek na pojištění rizik spojených s výkonem funkce člena zastupitelstva obce.

Pouze pro uvolněné:

- příspěvek na stravování,
- příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření nebo životní pojištění,
- příspěvek na podporu zdravotních, kulturních a sportovních aktivit a příspěvek na rekreaci.

- 18) Nárok a související podmínky na poskytnutí pracovního volna k výkonu funkce člena zastupitelstva obce u zaměstnanců v pracovním poměru se nemění.

- 19) Pokud neuvolněný člen zastupitelstva obce podniká nebo provozuje jinou samostatnou výdělečnou činnost, náleží mu **paušální náhrada za ztrátu na výdělku**, nově i když je vedle toho v pracovním či jiném obdobném poměru.

Paušální náhradu nadále stanovuje zastupitelstvo obce, avšak **od 1. ledna 2018** vždy **částkou na hodinu**. Současně zastupitelstvo obce **stanovuje nejvyšší částku, kterou lze jako náhradu poskytnout v souhrnu za kalendářní měsíc**.

- 20) Nově je do vyhrazené kompetence zastupitelstva obce doplněno od 1. ledna 2018 vyslovovat souhlas se vznikem pracovněprávního vztahu mezi obcí a členem zastupitelstva obce. **Dodatečný souhlas zastupitelstva obce s pracovněprávními vztahy uzavřenými do konce roku 2017 se nevyžaduje**.

Doporučení

V návaznosti na shrnutí shora uvedených základních změn, které z nové právní úpravy vyplynuly, se obcím doporučuje, aby **individuálně posoudily svá dosavadní usnesení související s právními poměry a odměňováním členů svého zastupitelstva** a v případě potřeby zařadily ještě **do konce roku 2017** na program jednání zastupitelstva návrhy týkající se těchto oblastí tak, aby postup obce po 1. lednu 2018 odpovídal aktuální vůli zastupitelstva obce, ale i novému právnímu stavu.

Doporučuje se posoudit zejména:

- 1. Dosavadní usnesení zastupitelstva obce, kterým se stanovily odměny za výkon funkce neuvolněným členům zastupitelstva obce.** Tato usnesení **nepozbývají** k 1. lednu 2018 automaticky svou platnost.

Aplikovatelné však bude jen v některých případech nebo jen v některých jeho částech. To je nutné posuzovat individuálně. Zejména je třeba posoudit stanovení výše odměn, problematiku poskytování souhrnné odměny při výkonu více funkcí a odměňování neuvolněného starosty.

V případě pochybností, zda bude stávající usnesení zastupitelstva obce nadále vyhovující, vždy přijmout usnesení nové s rozhodným datem pro poskytování nově stanovených odměn od 1. ledna 2018.
- 2. Systém poskytovaných dalších plnění členům zastupitelstva obce** je potřebné v jednotlivých obcích **individuálně prověřit** z hlediska skutečnosti, zda vyhovuje dikci zákona účinné od 1. ledna 2018. Pokud tomu tak není, resp. v případě pochybností, zda bude nadále vyhovující, je třeba přijmout v úrovni zastupitelstva obce rozhodnutí (usnesení, změnu pravidel pro tvorbu a čerpání sociálního či jiného peněžního fondu) nově.
- 3. Evidenci dovolené.** Byť to zákon dosud neukládal, většina obcí už vedla **evidenci dovolené** uvolněných členů zastupitelstva obce. Pokud tomu tak není a pokud současně není zavedena praxe, že **člen zastupitelstva obce oznamuje předem čerpání dovolené** obecnímu úřadu **prostřednictvím starosty**, je potřebné s účinností **od 1. ledna 2018 tuto praxi zavést a sledovat a čerpat dovolenou dle nové právní úpravy.**
- 4. Dosavadní zásady pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce,** eventuálně je v působnosti zastupitelstva obce **doplnit o zásady (systém) určování podmínek pracovní cesty** členů zastupitelstva, a to písemně **před zahájením pracovní cesty.** Jinak bude tato kompetence od 1. ledna 2018 ze zákona přináležet starostovi.
- 5. Paušální náhrady za ztrátu na výděлку** u podnikajících osob a OSVČ a případně je upravit dle nových zákonných požadavků.

Opětovně upozorňujeme, že se jedná jen o základní výtah z nového systému odměňování. Bližší podrobnosti lze nalézt v Metodickém doporučení č. 5.4., v zákonech o obcích, krajích a hl. městě Praze, ve zněních účinných k 1. lednu 2018 (zejména novela č. 99/2017 Sb.) a v nařízení vlády č. 318/2017 Sb.

Praha 12. října 2017

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly